

REGISTER GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Objectgegevens

Provincie: Noord-Holland

Gemeente: Den Helder

Plaatselijke aanduiding: Gravin Magdalena van Waardenburglaan 22, 1785 JP, Den Helder

Kadastrale aanduiding: gemeente Den Helder, sectie K, nummer 3857

Bescherming: gemeentelijk monument

Oorspronkelijke functie: boerderij

Huidige functie: buurthuis

Datering: 1958

Afbeelding 1: Luchtfoto, ligging van de boerderij

Afbeelding 2: Vooraanzicht Boerderij De Schooten (2021)

Afbeelding 3: Zijgevel (2021)

Afbeelding 4: Achtergevel (2021)

Geschiedenis

Boerderij De Schooten bevindt zich in de wijk De Schooten, een latere wederopbouwwijk die vanaf 1965 tot begin jaren '70 werd gebouwd.

Het grondgebied waarop De Schooten ligt had in de Middeleeuwen nog de kenmerken van een nat gebied met zandplaten en geulen. Op de hogere delen van dit gebied vormden zich in de 14de en 15de eeuw kleine duintjes, 'nollen'. Boerderij De Schooten is, zoals andere boerderijen die zich in dit gebied bevonden, gebouwd op zo'n droge, hoge, nol. Het gebied is in 1817 drooggelegd als polder. Vanwege de woningbouw in de naoorlogse periode zijn bijna alle nog aanwezige nollen in het gebied vergraven.

In 1962 maakte stedenbouwkundige Wieger Bruin een eerste plan voor het gebied, volgens de principes van de wederopbouw: een centraal voorzieningencluster met daaromheen vier woonkwartieren. Twee agrariërs verzetten zich fel tegen de bouwplannen in de polder. Uiteindelijk is de polder wel volgebouwd, maar bleven boerderij Guldemond en Boerderij De Schooten staan.

Afbeelding 5: Stedenbouwkundig plan van Wieger Bruin voor De Schooten uit 1962.

Afbeelding 6: De herbouwde Boerderij De Schooten, ingepast in het nieuwbouwplan. Foto L. Berg.

Afbeelding 7: Nieuwbouwwijk De Schooten in wording. Foto L. Berg. (1968)

De oorspronkelijke boerderij werd in 1750 gebouwd. Deze boerderij is afgebrand in 1956, en vervolgens in 1958 herbouwd. Een gevelsteen refereert nog aan de voorganger. Toen de wijk De Schooten gereed was, is de boerderij verbouwd tot wijkcentrum.

Afbeelding 8: Gevelsteen voor de herbouw (2021)

Afbeelding 9: Gevelsteen oorspronkelijke boerderij (2021)

Beschrijving

Het boerderijcomplex, verhoogd gelegen op een restant van het nollengebied De Schooten is tegenwoordig gelegen in het westelijk woonkwartier van de wijk De Schooten. Het geheel bestaat uit een boerderij en een noordwestelijk daaraan vast gebouwd woonhuis. Aan de achterzijde, staat iets verschoven ten opzichte van de hoofdbouwmassa, een houten schuur, welke onderdeel is van het wijkcentrum, maar later is aangebouwd en daarom buiten de bescherming valt. Ook het naastgelegen woonhuis is uitgesloten van de bescherming. Rondom de boerderij is het stukje nollengebied begroeid met gras.

De boerderij heeft een langwerpige plattegrond en ligt noordoost – zuidwest georiënteerd met de voorgevelgericht op de Gravin Magdalena van Waardenburglaan. De boerderij is opgetrokken in oranje-rode baksteen met een plint in een rode baksteen; bestaat uit één bouwlaag en een fors zadeldak met aan beide uiteinden een wolfseind. Het bovenste deel van de topgevel aan de voor- en achterkant is met hout beschoten met horizontaal geplaatste bruin geteerde planken.

De voorgevel (noordoost) is symmetrisch opgebouwd. In het midden op de begane grond bevinden zich forse, opgeklampte dubbele staldeuren. Links daarvan zijn op de begane grond drie en rechts twee vierkante vensters met een kruisroede daarin. De vensters zijn voorzien van luiken met dubbele zandlopermotieven. Boven de dubbele deurpartij is ter hoogte van de verdiepingsvloer, in de houten beschieting, een groot venster, eveneens met kruisroede. De separate vensters zijn weer met roeden ingevuld in een niet historische verdeling. Geheel rechts op de begane grond is een eenvoudige opgeklampte, licht getoogde, houten ingang deur. Geheel links onderaan bevindt zich een hardstenen herinneringsteen met de tekst: EERSTE STEEN GELEGD / DOOR / WILLEM IMMINK Pz, / 20-2-1958

De achtergevel (zuidwest) wordt voor een groot deel ingenomen door de later aangebouwde stalruimte. De zichtbare gevel van de boerderij heeft iets rechts van het midden een licht getoogde, dubbele houten entreedeur. Links en rechts hiervan tenminste één betonnen stalvenster, in de kenmerkende vormgeving van de jaren '50.

De rechter zijgevel (noordwest) is slechts voor de voorste helft zichtbaar, omdat daar de verbinding is gemaakt met het aangebouwde woonhuis. Geheel links, zijn de opgeklampte, verhoogde dubbele houten darsdeuren. Rechts van de deuren is een eenvoudige, opgeklampte houten deur met lichte toog aan de bovenzijde. Rechts van deze deur zijn drie betonnen stalvensters als aan de zuidwestgevel. Ter plaatse van deze gevel is een ventilatiesysteem zichtbaar, dat vrij recent is toegevoegd.

De linker zijgevel (zuidoost) kenmerkt zich door een achttal kozijnen met twee verticale roedes. Geheel links bevindt zich een smalle deur, rechts van de kozijnen zit eenzelfde deur. Helemaal rechts een grote stal deur. In het midden van deze gevel bevindt zich een kleine dakkapel in het dakvlak. Recente toevoeging zijn een aantal gevelroosters in de gevel.

Interieur: In het interieur zijn geen noemenswaardige onderdelen bewaard gebleven.

Redengevende omschrijving

Bij de waardering zijn de criteria gebruikt zoals beschreven in de standaard voor het waarderen van bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarden

De in 1958 herbouwde boerderij De Schooten is van algemeen cultuurhistorisch belang als voorbeeld van typische wederopbouwarchitectuur. De afwijkende agrarische typologie in een verder nieuw ontwikkelde woonwijk, geeft de woonwijk identiteit en houdt de herinnering aan het verleden van vóór de bebouwing levend.

Situationele waarden

De ligging op één van de zeldzame Middeleeuwse nollen geeft het geheel een belangrijke historisch-geografische waarde.

Architectuurhistorische waarden

De stijl waarin de boerderij is herbouwd is een mix van een meer traditionele agrarische stijl, zoals bijvoorbeeld de luiken met zandlopers, met kenmerkende wederopbouw elementen, zoals de betonvensters op de linker zijgevel.

Gaafheid/herkenbaarheid

De boerderij is zeer herkenbaar als boerderij. Ook de Middeleeuwse nollen zijn nog herkenbaar in het landschap om dat de boerderij behoorlijk hoger ligt dan de omgeving.

Zeldzaamheid

De boerderij met haar opvallende en, van de rest van de bebouwing afwijkende uitstraling, en verhaal is zeldzaam en kenmerkend in de wederopbouw wijk De Schooten.

Bronnen

- Bremer, J. T. "Helders Erfgoed". *Helderse Historische Vereniging*. (2008).
- Van Breugel, A. "De Wederopbouw van Den Helder, 1945-1970." (2012).

Auteurs

Anita van Breugel (2012), aanvullingen door Inge Kalle-den Oudsten (november 2021)